

Dosarul nr. 3ra-400/23
2-21130729-01-3ra-10042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Ciumac
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

09 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lilian Richicinski împotriva Administrației Naționale a Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Lilian Richicinski și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a respins acțiunea înaintată de Lilian Richicinski, ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă :

La 01 septembrie 2021, Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Stanislav Bordian, a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Administrației Naționale a Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin decizia Comisiei de Disciplină a Administrației Naționale a Penitenciarelor din 30 iulie 2021 s-a propus conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor aplicarea sancțiunii disciplinare: retrogradarea într-o funcție inferioară, dar nu mai jos de nivelul de bază corespunzător gradului special deținut, a lui Lilian Richicinski, comisar principal de justiție, Șef secție pază și escortare a Penitenciarului nr. 15-Cricova, pentru nerespectarea obligațiilor și a interdicțiilor prevăzute la art. 62, ce constituite abateri disciplinare, în legătură cu faptul evadării deținutului Penitenciarului nr. 4-Cricova, Valentin Cebanica, din locul de deținere.

Ulterior, la 30 iulie 2021, Administrația Națională a Penitenciarelor a emis ordinul nr. 1153ef „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”, prin care s-a aplicat față de Lilian Richicinski, comisar principal de justiție, Șef al Secției Pază și Escortare al Penitenciarului nr. 15-Cricova, conform prevederilor

art. 88 lit. c) din cu privire la sistemul administrației penitenciare Legea nr. 300/2017, sancțiune disciplinară sub formă de retrogradare într-o funcție inferioară, dar nu mai jos de nivelul de bază corespunzător gradului special deținut, pentru nerespectarea obligațiilor și interdicțiilor menționate în partea descriptivă a ordinului.

Reclamantul a considerat că, atât decizia Comisiei de Disciplină a Administrației Naționale a Penitenciarelor din 30 iulie 2021, cât și ordinul Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 1153ef din 30 iulie 2021 sunt ilegale, contravin legislației în vigoare și urmează a fi anulate.

În acest sens, reclamantul a menționat că, în cadrul examinării de către Comisia de Disciplină a acțiunilor lui Lilian Richicinschi, ultimul nu a fost audiat de către Comisie și respectiv explicațiile acestuia nu au fost consemnate în decizia Comisiei, fapt ce i-a încălcat dreptul la apărare, deoarece nu a fost audiat și nu a putut prezenta probe.

Mai mult, din decizia Comisiei de disciplină nu este clar indicat câți membri ai Comisiei au votat „pentru” sau „împotriva” aplicării sancțiunii disciplinare sub formă de „retrogradarea într-o funcție inferioară” în privința lui Lilian Richicinschi.

La fel, reclamantul a considerat că angajatorul a încălcat termenul de aplicare a sancțiunii, în speță, ancheta de serviciu a fost inițiată la 25 mai 2021, iar decizia Comisiei de Disciplină și ordinul de sancționare disciplinară datează cu 30 iulie 2021, deși, conform art. 91 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 307/2017, sancțiunea disciplinară se aplică în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data constatării abaterii disciplinare.

În opinia reclamantului, prin ordinul contestat i-a fost îngădit dreptul la muncă și la promovare în funcție.

Reclamantul Lilian Richicinschi a solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea parțială a deciziei Comisiei de Disciplină a Administrației Naționale a Penitenciarelor din 30 iulie 2021 în partea ce ține de Lilian Richicinschi și anularea ordinului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 1153ef din 30 iulie 2021 „cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”, în partea sancționării lui Lilian Richicinschi.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea depusă de Lilian Richicinschi, ca neîntemeiată (f.d.161, 168-175 recto-verso).

La 03 ianuarie 2022, Lilian Richicinschi, reprezentat de avocatul Stanislav Bordian, a depus apel împotriva hotărârii din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 166).

Hotărârea motivată din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificată lui Lilian Richicinschi în data de 23 martie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție a trimiterii poștale DS8006415154AS (f.d. 177).

La 06 aprilie 2022, Lilian Richicinschi, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a prezentat Curții de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, motivarea apelului (f.d. 182, 183-185 recto-verso).

Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la demararea căii de atac în ordine de apel, Lilian Richicinski a respectat termenele prevăzute la art. 232 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

Prin decizia din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Lilian Richicinski și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 223, 224-242).

La 27 noiembrie 2022, Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 244, 245).

Examinând admisibilitatea recursului depus de Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

În corespundere cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată și pronunțată în ședință publică la 23 noiembrie 2022 (f.d.221-222, 223).

Din conținutul extrasului din poșta electronică cu adresa „alin.andries@justice.md” rezultă că, la 02 decembrie 2022, ora 11.56, Curtea de Apel Chișinău a notificat în mod electronic reprezentanților recurentului Lilian Richicinski, avocaților Vladimir Kovali și Stanislav Bordian, dispozitivul deciziei din 23 noiembrie 2022 (f.d. 243).

La 27 noiembrie 2022, Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 244, 245).

Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „valeria.grigoras@justice.md”, decizia motivată din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic reprezentanților recurentului Lilian Richicinski, avocaților Vladimir Kovali și Stanislav Bordian, în data de 13 martie 2023, ora 13.19 (f.d.247).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace

electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 97 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Potrivit art. 110¹ alin. (1) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Conform art. 98 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat, conform art. 45, de către un reprezentant legal, notificările se adresează acestuia.

Dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat conform art. 46, notificările se adresează reprezentantului împuternicit imediat ce acesta sau persoana reprezentată prezintă o procură sau o împuternicire în baza semnăturii electronice în acest sens.

Sub acest aspect, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, prin prisma art. 98 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recepționarea deciziei motivate din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău de către reprezentantul recurentei Lilian Richicinski, avocatul Vladimir Kovali, înlătură orice viciu de necomunicare a acestui act recurentului.

În acest sunt relevante dispozițiile art. 63 din Codul administrativ, conform cărora calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

La rândul său, art. 261 din Codul civil (articolul 385 în redacția actuală a Codului civil) prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele faptice constatate, completul de judecată constată că începutul curgerii termenului de depunere a recursului și prezentare a motivării acestuia este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării dispozitivului deciziei și, după caz, a deciziei motivate.

În privința depunerii recursului, completul de judecată atestă că reprezentantul recurentei Lilian Richicinski, avocatul Vladimir Kovali, a

respectat prevederile art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, deoarece dispozitivul deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat la 03 decembrie 2022, iar recursul a fost depus în data de 27 noiembrie 2022.

Deopotrivă, completul de judecată notează că, în condițiile speței, termenul de prezentare a motivării recursului la Curtea Supremă de Justiție a început să curgă în data de 14 martie 2023, iar termenul limită a fost ziua de 12 aprilie 2023, ora 24.00.

Însă, distinct acestor circumstanțe, nici recurentul Lilian Richicinschi, nici reprezentantul acestuia, avocatul Vladimir Kovali, nu au prezentat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Completul de judecată consideră că, de la momentul notificării deciziei motivate din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adică din 13 martie 2022, recurentul Lilian Richicinschi și reprezentantul acestuia, avocatul Vladimir Kovali, au dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul lor procedural și a prezenta Curții Supreme de Justiție motivarea recursului îndreptat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău în interiorul termenului instituit la art. 245 din Codul administrativ.

La caz, neprezentarea motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului și reprezentantului acestuia, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile lor procedurale.

Completul de judecată învederează că, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, recurentul și reprezentantul acestuia trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului și a motivării acestuia, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului ca inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov v. Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, completul de judecată opinează că declararea recursului depus de către Lilian Richicinschi, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil,

vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali.

În conformitate cu art. 230, art. 245, art. 246 alin. (1) și alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Lilian Richicinski, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc